(3) प्रहर्षिणी

Def. म्नौ ज्रौ गस्त्रिदशयतिः प्रहर्षिणीयम् ।
Sch. G. म, न, ज, र, ग (3. 10)
Ex. ते रेखाध्वजकुलिशातपत्रचिह्नं
सम्राजश्चरणयुगं प्रसादलभ्यम् ।
प्रस्थानप्रणतिभिरंगुलीषु चक्रु-
र्मौलिस्रक्च्युतमकरंदरेणुगौरम् ॥ R. 4. 88.
See Ki. 7, Si. 8.

(4) मंजुभाषिणी

(Also called सुनंदिनी and प्रबोधिता)

Def. सजसा जगौ च यदि मंजुभाषिणी ।
Sch. G. स, ज, स, ज, ग, (6. 7)
Ex. यमुनामतीतमथ शुश्रुवानमुं
तपसस्तनूज इति नाधुनोच्यते ।
स यदाऽचलन्निजपुरादहर्निशं
नृपतेस्तदादि समचारि वार्तया ॥ Si. 13. 1.

(5) मत्तमयूरी

Def. वेदैरंध्रैर्म्तौ यसगा मत्तमयूरः ।
Sch. G. म, त, य, स, ग (4. 9)
Ex. दृष्ट्वा दृश्यान्याचरणीयानि विधाय
प्रेक्षाकारी याति पदं मुक्तमपायैः ।
सम्यग्दृष्टिस्तस्य परं पश्यति यस्त्वां
यश्चोपास्ते साधु विधेयं स विधत्ते ॥ Ki. 18. 28;
Si. 4. 44, 6. 76, also R. 9. 75.

(6) रुचिरा

(Also called प्रभावती)

Def. जभौ सजौ गिति रुचिरा चतुर्ग्रहैः ।
Sch. G. ज, भ, स, ज, ग (4. 9)
Ex. कदा मुखं वरतनु कारणादृते
तवागतं क्षणमपि कोपपात्रताम् ।
अपर्वणि ग्रहकलुषेंदुमंडला
विभावरी कथय कथं भविष्यति ॥ M. 4. 13.
See Bk. 1. 1, Si. 17.

Metres with 14 Syllables in a quarter.

(शक्वरी)

(1) अपराजिता

Def. ननरसलघुगैः स्वरैरपराजिता ।
Sch. G. न, न, र, स, ल, ग (7. 7)
Ex. यदनवधिभुजप्रतापकृतास्पदा
यदुनिचयचमूः परैरपराजिता ।
व्यजयत समरे समस्तरिपुव्रजं
स जयति जगतां गतिर्गरुडध्वजः ॥

(2) असंबाधा

Def. म्तौ न्सौ गावक्षग्रहविरतिरसंबाधा ।
Sch. G. म, त, न, स, ग, ग (5. 9)
Ex. वीर्याग्नौ येन ज्वलति रणवशात्क्षिप्ते
दैत्येंद्रे जाता धरणिरियमसंबाधा ।
धर्मस्थित्यर्थं प्रकटिततनुसंबंधः
साधूनां बाधां प्रशमयतु स कंसारिः ॥

(3) पथ्या

(Also called मंजरी)

Def. सजसा यलौ च सह गेन पथ्या मता ।
Sch. G. स, ज, स, य, ल, ग (5. 9)
Ex. स्थगयंत्यमूः शमितचातकार्तस्वरा
जलदास्तडित्तुलितकांतकार्तस्वराः ।
जगतीरिह स्फुरितचारुचामीकराः
सवितुः क्वचित्कपिशयंति चामी कराः ॥
Si. 4. 24.

(4) प्रमदा (also called कुररीरुता ।)

Def. नजभजला गुरुश्च भवति प्रमदा ।
Sch. G. न, ज, भ, ज, ल, ग (6. 8)
Ex. अनतिचिरोज्झितस्य जलदेन चिर-
स्थितबहुबुद्बुदस्य पयसोऽनुकृतिम् ।
विरलविकीर्णवज्रशकला सकला-
मिह विदधाति धौतकलधौतमही ॥ Si. 4. 41.

(5) प्रहरणकलिका.

Def. ननभनलगिति प्रहरणकलिका ।
Sch. G. न, न, भ, न, ल, ग (7. 7)
Ex. व्यथयति कुसुमप्रहरणकलिका
प्रमदवनभवा तव धनुषि तता ।
विरहविपदि मे शरणमिह ततो
मधुमथनगुणस्मरणमविरतम् ॥

(6) मध्यक्षामा

(Also called हंसश्येनी or कुटिल)

Def. मध्यक्षामा युगदशविरमा म्भौ न्यौ गौ ।
Sch. G. म, भ, न, य, ग, ग (4. 10)
Ex. नीतोच्छ्रायं मुहुरशिशिररश्मेरुस्रै-
रानीलाभैर्विरचितपरभागा रत्नैः ।
ज्योत्स्नाशंकामिह वितरति हंसश्येनी
मध्येऽप्यह्नः स्फटिकरजतभित्तिच्छाया ॥ Ki.5. 31

(7) वसंततिलका

(Also called वसंततिलक
उद्धर्षिणी, सिंहोन्नता)

Def. उक्ता वसंततिलका तभजा जगौ गः ।
Sch. G. त, भ, ज, ज, ग, ग (8. 6)
Ex. यात्येकतोऽस्तशिखरं पतिरोषधीना-
माविष्कृतारुणपुरःसर एकतोऽर्कः ।
तेजोद्वयस्य युगपद्व्यसनोदयाभ्यां
लोको नियम्यत इवात्मदशांतरेषु ॥ S. 4. 1.

(8) वासंती.

Def. मात्तौ नो मो गौ यदि गदिता वासंतीयम् ।
Sch. G. म, त, न, म, ग, ग (4. 6. 4)
Ex. भ्राम्यद्भृंगीनिर्भरमधुरालापोद्गीतैः
श्रीखंडाद्रेरद्भुतपवनैर्मंदांदोला ।
लीलालोला पल्लवविलसद्धस्तोल्लासैः
कंसारातौ नृत्यति सदृशी वासंतीयम् ॥

Metres with 15 Syllables in a quarter.

(अतिशक्वरी)

(1) तूणक.

Def. तूणकं समानिका पदद्वयं विनांतिमम् ।